

Naddniestrze formalizuje prorosyjski zwrot w polityce zagranicznej

Kamil Całus

20 listopada przywódca Naddniestrza Jewgienij Szewczuk podpisał nową koncepcję polityki zagranicznej separatystycznej republiki. Dokument jako główny priorytet wskazuje pełną gospodarczą, kulturową, a docelowo także polityczną integrację z Unią Celną, a w przyszłości z Unią Euroazjatycką. Za kluczowego partnera Tyraspola uznana została Rosja przed Ukrainą. Relacje z Kiszyniowem znalazły się dopiero na kolejnej pozycji i zostały sprowadzone do zapewnienia dobrosąsiedzkich stosunków międzypaństwowych, bezpieczeństwa i ogólnej ochrony interesów obywateli w związku z nieuregulowanym konfliktem. Dokument stwierdza ponadto, że priorytetowym tematem negocjacji w formacie 5+2 (Mołdawia i Naddniestrze jako strony konfliktu oraz UE, OBWE, Ukraina, Rosja i USA jako obserwatorzy) powinny być kwestie społeczno-ekonomiczne, zaś ewentualne porozumienie osiągnięte w ramach negocjacji musi brać pod uwagę niepodległościowe aspiracje mieszkańców Naddniestrza. Koncepcja deklaruje również rozszerzenie współpracy wojskowej z Rosją, jednak bez żadnych szczegółów.

Komentarz

- Podpisanie dokumentu formalizuje zwrot Naddniestrza w stronę rosyjskich projektów integracyjnych i marginalizuje kwestie zjednoczenia z Mołdawią, czyniąc z negocjacji mołdawsko-naddniestrzańskich *de facto* platformę do załatwiania drobnych kwestii technicznych (np. wspólne tablice rejestracyjne czy przejazdy kolejowe przez Naddniestrze). Decyzja o przyjęciu koncepcji wpisuje się w trwający od września odwrót od polityki zbliżenia Naddniestrza z Kiszyniowem, obserwowanej przez pierwsze miesiące rządów Jewgienija Szewczuka, wybranego na „prezydenta” w końcu 2011 roku. Od tego czasu regularnie odwoływana jest większość spotkań przedstawicieli obu stron konfliktu, co doprowadziło do zamrożenia w zasadzie wszystkich poważniejszych negocjacji dwustronnych. Na pogorszenie relacji Tyraspol–Kiszyniów wskazuje również ponowne wprowadzenie w końcu września przez Naddniestrze cła na towary sprowadzane z prawego brzegu Dniestru.
- Realizacja założeń koncepcji będzie równoznaczna z fiaskiem wznowionych przed rokiem negocjacji 5+2. Dla Naddniestrza celem rozmów jest bowiem uznanie jego podmiotowości na arenie międzynarodowej i uzyskanie możliwości przystąpienia do

rosyjskich projektów integracyjnych. Taki kurs geopolityczny stoi w opozycji do stanowiska Kiszyniowa, który jako główny cel deklaruje zjednoczenie kraju i integrację europejską, co w rezultacie nie pozostawia przestrzeni dla kompromisu. Deklaracja takiej orientacji przez Tyraspol uniemożliwia prowadzenie dalszych rozmów zjednoczeniowych. Ponadto wydaje się, że fiasko negocjacji utrudni Mołdawii przeprowadzanie reform związanych z integracją europejską (umowa o pogłębionej strefie wolnego handlu, umowa o ruchu bezwizowym).

- Rosyjscy politycy odpowiedzialni za współpracę z Naddniestrzem pozytywnie ocenili nowy dokument i wsparli naddniestrzańskie plany integracji z Unią Celną. Rosja, która formalnie uznaje integralność terytorialną Mołdawii, traktuje nową koncepcję Tyraspola jako metodę nacisku na Kiszyniów i skłonienia go do reorientacji polityki z integracji z UE na integrację z Unią Celną. Rosja wysyła w ten sposób sygnał Mołdawii, że jej przystąpienie do tej struktury integracyjnej stworzyłoby nową płaszczyznę dla porozumienia z Naddniestrzem i umożliwiło zjednoczenie kraju.